

Archiwum Żydowskiego Instytutu Historycznego
im. Emanuela Ringelbluma

Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemyślu
(1944-1950)

sygn. 367/

oprac. mgr Agnieszka Reszka

Warszawa 2023

Wstęp

Zarys historyczny

Pierwsze zgromadzenia Żydów przemyskich po wyzwoleniu odbywały się w ciągu kilku dni począwszy od 23.08.1944 r. Wybrano wówczas Zarząd Gminy Żydowskiej, do którego weszli: dr Schattner, dr Ignacy Rubinfeld, L. Krebs; skarbnikiem został S. Igel. Uchwalono przeprowadzenie zbiórki pieniężnej na rzecz Żydów idących do wojska. Nowy zarząd uznał za priorytet odzyskanie majątku gminnego. 3 września 1944 tymczasowym rabinem miejscowej gminy żydowskiej został Dawid Neustein. Na zebraniach ustalono m.in. potrzebę interwencji u biskupów w sprawie incydentów antysemitycznych.

Na zebraniu Zarządu Gminy Żydowskiej 16.10.1944 r. odczytano pismo Kierownika Wydziału ds. Żydowskich przy PKWN w Lublinie, który mianował Iglę pełnomocnikiem dla zorganizowania Wojewódzkiego Komitetu Żydowskiego na województwo rzeszowskie z siedzibą w Przemyślu. Przeprowadzono tajne wybory. Do Komitetu wybrano: Ignacego Rubinfelda, Schattnera, Blecha, Iglę i Funfera. Powołano 3 komisje: Komisję Opieki Społecznej, Komisję Budżetową i Komisję Religijno-Oświatową.

Stan finansów zarówno w Gminie, jak i Komitecie był katastrofalny, priorytetem była pomoc dla Żydów wracających z obozów. W Przemyślu zorganizowano Dom Dziecka, kuchnię. Ważną sprawą była produktywizacja Żydów, finanse przeznaczano na pożyczki na urządzenie warsztatów rzemieślniczych. Celem było kształcenie fachowców i zorganizowanie kooperatyw. Pozyskiwano pomoc z CKŻP w postaci darów (odzież, obuwie, żywność) i subwencji. W lipcu 1945 roku powołano następujące referaty: Produktywizacji, Opieki nad Dzieckiem, Gospodarczy, Magazynowy, Opieki Społecznej, Biuro Statystyki i Rejestracji, Komisja Historyczna. Pod koniec 1945 roku podjęto decyzję o odbieraniu dzieci, które mieszkaly z przechowującymi je za czasów okupacji rodzinami chrześcijańskimi. Na zebraniach zarządu dyskutowano o łączeniu dzieci żydowskich z poszukującymi ich rodzinami. W 1946 roku wyzwaniem stało się przyjęcie repatriantów z ZSRR, zorganizowanie domu noclegowego, wyasygnowanie funduszy na niezbędną pomoc. 1 stycznia 1947 roku komitet przemyski miał filie w Rzeszowie, Sanoku, Łańcucie, Krośnie i Kolbuszowej i Stołczynie. Zakończył działalność w marcu 1950 r.

Nieznana jest data i okoliczności przyjęcia kolekcji do Archiwum ŻIH. Prawdopodobnie została przekazana w tym samym czasie, co dokumenty CKŻP. Zbiór ma charakter szczytkowy, został wyodrębniony z materiałów nieuporządkowanych CKŻP.

Wykaz skrótów

j.ang. – język angielski
j.franc. – język francuski
j.pol. – język polski
j.żyd. – język żydowski
fot. – fotografia
mps – maszynopis
mps pow. – maszynopis powielany
PKŻ – Powiatowy Komitet Żydowski
rkps – rękopis
WKŻ – Wojewódzki Komitet Żydowski

Inwentarz

- 367/1** Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemyślu.
Protokoły z posiedzeń Zarządu Gminy Żydowskiej w Przemyślu od 23.08.1944 r. do 07.04.1947 r.¹
1944-1947, rkps, j. pol., poszyt, s. 134
- 367/2** Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemyślu.
Protokoły z posiedzeń Zarządu i Prezydium WKŻ w Przemyślu od 13.04.1947 r. do 26.07.1949 r.
1947-1949, rkps, mps, j. pol., poszyt, luźne, s. 114
- 367/3** Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemyślu.
Książka korespondencji przychodzącej i wychodzącej.
bd [1947?], rkps, j. pol., poszyt, s. 20
- 367/4** Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemyślu.
Książka korespondencji przychodzącej i wychodzącej.
01.07.1948 – 25.01.1949, rkps, j. pol., poszyt, s. 30
- 367/5** Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemyślu.
Książka korespondencji przychodzącej i wychodzącej.
1950, rkps, j. pol., poszyt, s. 14
- 367/6** Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemyślu.
Pocztowa książka nadawcza korespondencji wychodzącej z WKŻ w Przemyślu.
1948-1950, rkps, j. pol., poszyt, s. 23
- 367/7** Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemyślu.
Korespondencja wychodząca z WKŻ w Przemyślu – Ldz. 149/48 – 299/48 – kopie.
1948, mps, j. pol., luźne, s. 169
- 367/8** Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemyślu.
Korespondencja wychodząca z WKŻ w Przemyślu – Ldz. 274/49 – 435/49; 73/50–77/50 - kopie.
1949-1950, mps, j. pol., luźne, s. 66
- 367/9** Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemyślu.
Korespondencja przychodząca do WKŻ w Przemyślu.
1945-1950, rkps, mps, j. pol., luźne, s. 55
- 367/10** Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemyślu.
Korespondencja przychodząca i wychodząca w sprawach komitetów powiatowych w Gorlicach, Krośnie, Rzeszowie i Sanoku.
1945-1947, rkps, mps, j. pol., luźne, s. 11

---

¹ Właściwie są to protokoły posiedzeń zarządu przedstawicielstwa ludności żydowskiej w Przemyślu: do kwietnia 1945 roku są to głównie protokoły posiedzeń Zarządu Gminy Żydowskiej, później są to protokoły posiedzeń Wojewódzkiego Komitetu Żydowskiego, bądź Miejskiego Komitetu Żydowskiego.

367/11 Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemyślu.

Korespondencja przychodząca w sprawach pomocy, poszukiwań, przeznaczona dla poszczególnych osób i in. *Indeks*.

1947-1950, rkps, mps, j. pol., j. niem., j. żyd., luźne, s. 151

367/12 Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemyślu.

Korespondencja przychodząca i wychodząca z Ubezpieczalnią Społeczną w Krakowie i w Rzeszowie; pokwitowania wpłat na Ubezpieczalnię Społeczną.

1947-1950, rkps, mps, mps pow., druk, j. pol., luźne, s. 138

367/13 Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemyślu.

Korespondencja przychodząca i wychodząca z WKŻ w Przemyślu w sprawie najmu lokali przy ul. Tarnawskiego 3, Tarnawskiego 15, Moniuszki 7 (listy lokatorów, wymiar czynszu, protokoły pomiaru powierzchni lokalu użytkowego).

1948-1949, rkps, mps, j. pol., luźne, poszyt s. 127

367/14 Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemyślu.

-Lista płac pracowników Domu Dziecka za 15 dni lipca 1947 i wymówienie.

-karta personalna Feuchtbauma Mojżesza.

1947, rkps, mps, j. pol., luźne, s. 2

367/15 Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemyślu.

Wykaz imienny osób zarejestrowanych na macę i mąkę macową m. Przemyśla z dnia 18.03.1949 r.

18.03.1949, rkps, mps, j. pol., luźne, s. 3

367/16 Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemyślu.

Spis Żydów zamieszkałych w Rzeszowie.

bd, rkps, mps, j. pol., luźne, s. 1

367/17 Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemyślu.

Wykaz imienny członków straży ochronnej przy Żydowskim Wojewódzkim Komitecie w Przemyślu.

bd, rkps, j. pol., luźne, s. 1

367/18 Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemyślu.

Lista ziomek przemyskich zamieszkałych poza Przemyślem.,

bd, rkps, mps, j. pol., luźne, s. 2

367/19 Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemyślu.

Lista osób zamieszkałych w Przemyślu otrzymujących paczki od ziomek w Ameryce 07.06.1947, rkps, mps, j. pol., luźne, s. 6

367/20 Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemyślu.

Tablice statystyczne przygotowane przez CKŻP w Warszawie – brudnopisy.

1948, rkps, mps pow., j. pol., luźne, s. 67

367/21 Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemyślu.

Instrukcje budżetowe i zarządzenia z CKŻP Warszawa dotyczące prowadzenia

buchalterii.

1945-1948, mps, mps pow., j. pol., luźne, s. 9

367/22 Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemysłu.

Księga kasowa WKŻ w Przemysłu za czas od 1 listopada 1945 do 31 stycznia 1947 r.
1945-1947, rkps, j. pol., poszyt, s. 169

367/23 Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemysłu.

Listy osób otrzymujących przydziały produktowe i odzieżowe, asygnaty magazynowe.
1946-1949, rkps, mps, j. pol., luźne, s. 107

367/24 Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemysłu.

Protokoły otwarcia paczek, zestawienia wydanych produktów, stany magazynów.
1947-1950, rkps, mps, j. pol., luźne, s. 32

367/25 Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemysłu.

Sprawozdania, raporty i asygnaty magazynowe (magazyny żywnościowe i środki czystości); listy osób otrzymujących przydziały.

XII.1947-VI.1948, rkps, mps, j. pol., luźne, s. 176

367/26 Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemysłu.

Sprawozdania, raporty i asygnaty magazynowe (magazyny żywnościowe i środki czystości); listy osób otrzymujących przydziały.

V I.1948-XII.1948, rkps, mps, j. pol., luźne, s. 82

367/27 Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemysłu.

Sprawozdania, raporty i asygnaty magazynowe (magazyny odzieżowe); listy osób otrzymujących przydziały.

XII.1947-I.1949, rkps, mps, j. pol., luźne, s. 83

367/28 Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemysłu.

Książka magazynowa (przychód i rozchód odzieży).

1946, rkps, j. pol., poszyt, s. 196

367/29 Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemysłu.

Książka magazynowa (przychód i rozchód produktów żywnościowych).

1946, rkps, j. pol., poszyt, s. 180

367/30 Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemysłu.

Inwentaryzacje i przydziały mebli i innego wyposażenia.

bd, rkps, j. pol., luźne, s. 7

367/31 Wojewódzki Komitet Żydowski w Przemysłu.

Rachunki bankowe i polecenia przelewu.

1949-1950, rkps, mps, j. pol., luźne, s. 24

Indeks osobowy

367/11

Anhang Moritz=

Baumfeld Anna=

Becher Ajzyk=

Becher Berta=

Berger Juliusz=

Marmor Irena=

Biegun=

Buszyńska (Szpet) Helena=

Buszyńska Maria=

Eichenstein Szulem=

Ekiert=

Feit Herman=

Feit Bina Eli=

Feit Ruchel=

Fessel Adam=

Frank Ella=

Friedmann Jozef=

Ginsberg Sala=

Gleicher Samuel=

Gottfried=

Helmreich R.=

Igel Marta=

Koniosna Zofia=

Irgang Jakub=

Irgang Feiga=

Irgang Rozalia=

Irgang Zuzanna=

Brodheim Perla=

Brodheim Chaim=

Brodheim Hersz=

Kessel Edda=

Klausner (Szwarc) Chaja=

Klausner Meilech=

Kornef Edward=

Lewenherz Henryk=

Lieberman Bencjan=

Löw Mendel=

Luks Moses=

Łucek Józef=

Blech Józef=

Kligier=

Mayer Adam=

Mayer Paula=

Meisels Hela=

Mesner Henryk=

Metzger Eisig=

Metzgier Benzion=

Neubard Dawid=
Neubarth Aron=
Nussdorf Hermann=
Orgel Jakob=
Peist B.=
Przemyska=
Reh Zofia Waleria=
Rosenberg Renata=
Rosenberg Paula=
Roth Jakob=
Sandyk Lusia=
Schuss Abraham Leib=
Schuss Sonia=
Schuss Menachim=
Schuss Roman=
Silber Mechel=
Stokman Noech=
Süsskind Emanuel=
Süsskind Arnold=
Szwarc (Schwartz) Pnina=
Teicher Izak=
Teitelbaum Berta=
Trau Leon=
Turnheim Henryk=
Weiss Dawid=
Wachsman (Geiger) Ida=
Zins (Gotlieb) Lea=
Zins Dawid=
Zins Leib=
Zins Mala=
Zins Estera=
Wachtel Hersch=
Wąsowska Eugenia=
Weiss=
Weitz Maria=
Wesołowski Adam=
Wachsman (Geiger) Ida=